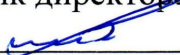

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

 Raïsa KOROLIOVA

від 29 серпня 2025

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Дисципліни «Історія України» (інтегрований курс)

Спеціальність G7 «Автоматизація, комп'ютерно – інтегровані технології та робототехніка»

Освітньо – професійна програма «Обслуговування інтелектуальних інтегрованих систем»

Розроблена на підставі освітньої – професійної програми підготовки здобувачів повної загальної середньої освіти з освітньо – професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», навчальної програми з історії України для 10 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ № 698 від 3 серпня 2022 р.) та програми нормативної навчальної дисципліни «Історія України» підготовки фахового молодшого бакалавра

Викладачем Калитою І. А.

Загальна кількість годин на предмет 180

Форма підсумкового контролю диференційований залік

Розглянута і погоджена цикловою комісією

гуманітарних та соціально – економічних
дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії

Світлана ВОЛОБУЄВА

Пояснювальна записка

Мета і завдання вивчення історії України

Мета вивчення історії України – сприяти формуванню національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Ця мета має конкретизуватися в **комплексі завдань**, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;
- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі ХХ–ХХІ ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності Українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу;
- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;
- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;
- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;
- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з історії

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення студентів до історичної події, явища, діяча.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1	Студент/студентка називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Студент/студентка називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»
	3	Студент/студентка двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
II. Середній	4	Студент/студентка репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Студент/студентка з допомогою викладача відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки історичних понять, називає основні дати; показує на історичній карті основні місця подій
	6	Студент/студентка самостійно відтворює фактичний матеріал теми, може давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою викладача наочними та текстовими джерелами історичної інформації

III. Достатній	7	Студент/студентка послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Студент/студентка володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Студент/студентка оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
IV. Високий	10	Студент/студентка використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді інших студентів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Студент/студентка володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Студент/студентка системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Повторення. Вступ.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- характерні ознаки «короткого» XX століття;
- територіальні межі розселення українців як етносу на початку XX ст.;
- етнічний і соціальний склад населення України початку XX ст.;
- алгоритми опрацювання зображувальних (візуальних) джерел.

Розуміти:

- зміст понять: «геополітика», «світова війна», «імперіалізм», «імперія», «націоналізм», «національна держава», «національна революція», «нація»;
- періодизацію історії як інструмент для розуміння особливостей розвитку українських земель у першій половині XX ст.;
- особливості розвитку українського суспільства на початку XX ст.;
- розпад імперій і утворення національних держав як провідну тенденцію XX століття.

Уміти:

- показати на історичній карті держави-метрополії та їхні залежні території; території українських земель, що входили до складу Російської та Австро - Угорської імперій;
- зіставити території розселення українців початку XX ст. і сучасної України;
- визначити основні тенденції політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України і світу на зламі XIX–XX ст.;
- здобувати та зіставляти інформацію, використовуючи матеріали підручників та різні типи історичних джерел.

Розділ 1. Україна в роки Першої світової війни.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати воєнних операцій на теренах України в 1914–1917 рр. (Галицька битва, Горлицький прорив, Луцький (Брусиловський) прорив, Червневий наступ);
- сутність «українського питання» напередодні Першої світової війни;
- позиції українських політичних сил напередодні та в умовах війни;
- бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Розуміти:

- зміст понять: «військове генерал-губернаторство», «депортація», «окупаційний режим», «Перша світова війна»; причини розходжень українських політичних сил у ставленні до війни;
- причини та наслідки створення українських добровольчих військових формувань і сплеску доброчинного руху в Україні.

Уміти:

- встановити синхронність подій Першої світової війни на українських землях, що входили до складу Російської та Австро-Угорської імперій, і на Західному фронті;
- використовувати карту як джерело інформації про події Першої світової війни на українських землях;
- схарактеризувати російський окупаційний режим на українських теренах, що належали Австро - Угорської імперії;
- висловити аргументовані судження щодо ставлення українських політичних сил Наддніпрянщини і західноукраїнських земель до Першої світової війни;
- схарактеризувати повсякдення різних верств населення в умовах Першої світової війни;
- скласти біографічні портрети визначних особистостей (Андрій Жук, Вільгельм Франц фон Габсбург-Лотрінген (Василь Вишиваний), Григорій Коссак, Кость Левицький, Михайло Галушинський).

Розділ 2. Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- дати утворення УЦР, проголошення УНР і державної незалежності УНР, бою під Крутами, утворення Кримської Народної Республіки.

Розуміти:

- зміст понять: «автономісти», «курултай», «національно-культурна автономія», «меджліс», «самостійники», «універсал», «червоний терор»;
- передумови постання національної держави – Української Народної Республіки; – вплив світових подій на внутрішньоукраїнські процеси;
- передумови, характер і наслідки війни більшовицької Росії проти УНР.

Уміти:

- визначити хронологічні межі Української революції та синхронізувати історичні події в різних регіонах України, в Росії, Європі;
- використовувати карту як джерело інформації про події Української революції та першої російсько-української війни;
- порівняти політичні програми українських партій періоду революції, визначити причини і характер виявлених розбіжностей, наслідки боротьби політичних партій за впливи на населення України;

- узагальнити зміст Універсалів УЦР, визначити положення, включення яких диктували тогочасна політична ситуація або/і політичні погляди більшості членів УЦР; причини і наслідки укладення УНР Берестейського мирного договору;
- визначити здобутки і прорахунки УЦР у державотворчому процесі, обґрунтувати висловлені судження;
- аргументовано оцінювати діяльність визначних особистостей (Володимир Винниченко, Євген Чикаленко, Микола Міхновський, Михайло Грушевський, Номан Челебіджіхан, Петро Болбочан, Сергій Єфремов).

Розділ 3. У боротьбі за українську незалежність.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- дати утворення ЗУНР і проголошення Акта злуки, Чортківської офензиви;
- хронологічні межі, перебіг та результати Першого та Другого зимових походів Армії УНР;
- час існування, форми та основні ознаки національної державності: УНР за УЦР, Української Держави, УНР за Директорії, ЗУНР;
- центри та ідейні течії української еміграції.

Розуміти:

- зміст понять: «воєнний комунізм», «гетьманат», «Директорія», «київська катастрофа», «лінія Керзона», «націонал-комунізм», «політична еміграція», «продовольча розкладка», «реімперіалізація», «реквізиція», «терор», «червоний імперіалізм»;
- значення Акта злуки УНР і ЗУНР як вияву волі українців до консолідації етнічних земель та свідчення національної самоідентифікації населення України;
- створення УСРР як один із результатів більшовицької реімперіалізації, особливості статусу УСРР у 1919–1920 рр.;
- наслідки відмови урядом РСФРР від передбаченого прелімінарним (попереднім) договором з Українською Державою укладання великого українсько-російського договору між двома незалежними державами;
- вплив рішень Паризької мирної конференції та Варшавської угоди на перебіг боротьби за українську незалежність, визвольних змагань і державотворчих процесів в Україні на розвиток української культури;
- значущість творчого доробку українських митців для національної і світової культури.

Уміти:

- встановити послідовність і синхронність подій Української революції та боротьби за збереження української незалежності (на національному, регіональному і локальному рівнях);
- показувати на карті території УНР, Української Держави, ЗУНР; держави з центрами української політичної еміграції;
- виявити специфіку розвитку громадського і релігійного життя, освіти і наук, мистецтв за часів УНР, Української Держави та ЗУНР;

- пояснити роль маріонеткових квазідержав (УНР (Радянської), Донецько-Криворізької, Одеської радянських республік, УСРР) як знарядь експансії РСФРР в Україну;
- порівнювати державотворчі процеси в УНР, Українській Державі, ЗУНР;
- висловити аргументоване судження про причини переміг і поразок українських політичних сил у боротьбі за збереження незалежності;
- пояснити причини політичної еміграції українців; особливості ставлення різних груп населення до революційних процесів та боротьби за збереження української незалежності;
- визначити особливості розвитку української культури та повсякденного життя людей у 1917–1921 рр.;
- аргументовано оцінювати діяльність визначних персоналій (Марко Безручко, Михайло Омелянович Павлишко, Нестор Махно, Олександр Удовиченко);
- схарактеризувати політичну та/або мистецьку діяльність Володимира (Зєєва) Жаботинського, Георгія Нарбута, Євгена Петрушевича, Павла Скоропадського, Симона Петлюри.

Розділ 4. Україна у складі тоталітарної імперії – Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні межі перебування УСРР у складі СРСР; нової економічної політики та політики «коренізації» («українізації») в УСРР; «епохи Голодомору», існування УАПЦ, «великого терору»;
- дати утворення Кримської АСРР у складі РСФРР та Молдавської АСРР у складі УСРР; переходу до форсованої індустріалізації та суцільної колективізації в УСРР; Голодомору; показових політичних процесів 1920-х – початку 1930-х рр. («Шахтинська справа», «справа Спілки визволення України» тощо);
- головні місця поховання жертв Голодомору, масових репресій (на національному, регіональному, локальному рівнях).

Розуміти:

- зміст понять: «автокефальна церква», «Великий терор», «геноцид», «Голодомор», «депортації», «директивна економіка», «епоха Голодомору», «залежна територія», «коренізація», «культ особи», «політика творення голоду», «привласнення суверенітету», «радянські п'ятирічки», «розкуркулення», «розстріляне Відродження», «соціалістичне змагання», «соціалістичний реалізм», «сталінізм», «тоталітарна імперія», «українізація», «хлібозаготівлі», «чорна дошка»;
- статус УСРР як залежної території у складі тоталітарної імперії СРСР;
- сутність комуністичного тоталітарного режиму, особливості його проявів в Україні;
- лібералізацію соціально-економічної та національної політики більшовиків у 1920-х рр. як засіб подолання політико-економічної кризи та утвердження радянської влади в Україні;
- особливості реалізації непу, «політики коренізації» («українізації») в УСРР;

- суть та наслідки форсованої індустріалізації, насильницької колективізації та масових репресій;
- пропаганду як інструмент підготовки геноциду (ідентифікація, дегуманізація, демонізація «образів ворогів» – «куркулів», «петлюрівців», «попів»);
- явище Голодомору як геноциду Українського народу, наслідку одночасної дії комуністичної та імперської практик;
- масові репресії як злочини радянського тоталітарного режиму;
- взаємозалежності між упровадженням форсованої індустріалізації, насильницької колективізації, Голодомором, репресіями та масовим спротивом, поширенням антирадянських антиімперських настроїв;
- мету, прояви, наслідки посилення російської експансії у сферах освіти, наук, культури;
- різницю між художньо-стилістичними особливостями творів, написаних митцями «розстріляного Відродження» й соціалістичного реалізму.

Уміти:

- встановити послідовність подій історії України 1921–1939 рр.;
- показати на карті регіони масового голоду 1921–1923 рр., голоду 1928–1929 рр., Голодомору, індустріальні новобудови в УСРР, території масових виступів проти політики творення голоду;
- визначити: 1) методи, наслідки інкорпорації України до складу СРСР; 2) передумови, причини та масштаби соціально-економічних перетворень, масових репресій, нищення української інтелігенції та політичної еміграції; 3) дієвість норм конституції «соціалізму, що переміг» у повсякденні; 4) особливості розвитку української культури в 1921–1939 рр.;
- аргументовано обстоювати правову оцінку Голодомору як геноциду Українського народу;
- схарактеризувати громадсько-політичну та/або мистецьку діяльність Валентини Радзимовської, Василя Липківського, Леся Курбаса, Миколи Скрипника, Миколи Хвильового, Михайла Волобуєва, Олександра Шумського.

Розділ 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Українська політична еміграція в країнах Європи.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні межі перебування і правовий статус західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини;
- дати утворення УНДО, ОУН, проголошення незалежності Карпатської України.

Розуміти:

- зміст понять: «інтегральний націоналізм», «Карпатська Січ», «національна кооперація», «осадництво», «пацифікація», «русини», «східні креси», «український націоналістичний рух»;
- сутність та особливості національної політики Польщі, Румунії, Чехословаччини щодо українського населення;
- передумови формування та зміст теорії «інтегрального націоналізму»;
- вплив міжнародних відносин міжвоєнного періоду на долю регіону.

Уміти:

- синхронізувати події політичного, соціально-економічного та культурного життя українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини та УСРР у 1921–1939 рр.;
- використовувати карту як джерело інформації про розподіл українських територій між державами Центрально-Східної Європи в 1921–1939 рр.;
- аргументувати особисті судження щодо діяльності УНДО, УНП, ОУН;
- схарактеризувати геополітичне становище Карпатської України;
- визначити основні тенденції та протиріччя розвитку культури на західноукраїнських землях;
- укласти історичні портрети визначних особистостей (Августин Волошин, Андрей Шептицький, Василь Мудрий, Володимир Сергій Залозецький-Сас, В'ячеслав Липинський, Дмитро Донцов, Євген Коновалець).

Розділ 6. Україна в роки Другої світової війни.**У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:****Знати:**

- хронологічні межі окупації України нацистами та їх союзниками;
- дати Акта проголошення Української Держави, створення УПА, депортації комуністичним режимом кримськотатарського народу та інших етносів Криму;
- сутність українського питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни;
- цілі та напрями німецько-радянської співпраці від серпня 1939 р. до червня 1941 р.;
- роль українців у перемозі над нацистською Німеччиною в роки Другої світової війни.

Розуміти:

- зміст понять: «бліцкриг», «військовополонені», «воєнні злочини», «Голокост», «евакуація», «країна-агресор», «мобілізація», «нацистський “новий порядок”», «окупаційний режим», «остарбайтери», «похідні групи», «Праведники народів світу» «радянська», «чорносвітники»;
- відповідальність правлячих режимів тоталітарних імперій – сталінського СРСР і гітлерівської Німеччини за розв'язання Другої світової війни, вчинення злочину агресії, масових репресій;
- руйнівні наслідки Другої світової війни для України;
- вплив війни на українську культуру (під окупацією, в евакуації, у вигнанні) та повсякденне життя українців.

Уміти:

- встановити хронологічну послідовність і синхронізувати події Другої світової війни в Україні та поза її межами;
- використовувати карту як джерело інформації про оборонні та наступальні операції на території України, пересування ворогуючих сторін і рух лінії фронту, адміністративно-територіальні утворення часів нацистського окупаційного режиму на

території України;

– пояснити: особливості впливу окупаційного режиму на спосіб життя та свідомість населення окупованих територій; передумови, сутність: 1) розколу ОУН, розвитку українського визвольного руху та його військово-політичної формації – УПА; 2) явищ часів війни: Голокосту, тактики «випаленої землі», депортацій етнічних груп і народів; 3) польсько-українського протистояння, ролі німецької окупаційної влади та радянських партизанів у його загостренні; 4) Волинської трагедії;

– визначити вплив війни на: 1) зміни суспільної свідомості населення України; 2) політику Йосифа Сталіна стосовно України, 3) українську науку, літературу і мистецтво;

– визначити наслідки Другої світової війни для України; масштаби втрат українського народу в результаті воєнних дій, злочинів тоталітарних імперій – СРСР і Німеччини, виявляти розуміння глибини трагедії українців як бездержавної нації в той час;

– схарактеризувати одну з історичних постатей (Амет-Хан Султан, Василь Герасименко, Василь Порик, Іван Багряний, Іван Кожедуб, Кузьма Дерев'янка, Олександр Довженко, Олексій Берест, Олена Вітер, Олена Теліга, Сидір Ковпак); – створити біографічні портрети Андрія Мельника, Кирила Осьмака, Романа Шухевича, Степана Бандери, Тараса Боровця (Бульби).

Розділ 7. Україна в повоєнний період.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

– дати ключових подій політичного, соціально-економічного життя в Україні повоєнного періоду;
– факти «радянзації» західних областей УРСР та боротьби з учасниками ОУН і вояками УПА.

Розуміти:

– зміст понять: «відбудова», «депортація», «державний антисемітизм», «ждановщина», «культ особи», «лисенківщина», «операція “Вісла”», «операція “Захід”», «спецпоселення»;
– наслідки «радянзації» західних областей УРСР та боротьби ОУН і УПА;
– особливості відбудови промисловості та сільського господарства;
– штучний характер масового голоду 1946– 1947 рр., його наслідки;
– сутність повоєнних депортацій як злочинів тоталітарної імперії проти українців; – мотиви тривалого опору УПА та націоналістичного підпілля в різних регіонах УРСР.

Уміти:

– встановлювати послідовність і синхронність подій про: формування територіальних меж УРСР; масові депортації та обміни населенням; «радянизацію» та репресії; український визвольний рух у 1944–1950-х рр.; процеси відбудови господарства і культурне життя республіки; ідеологічні кампанії;

- показувати на карті зміни адміністративно - територіального устрою УРСР, місця локалізації осередків ОУН та збройного опору УПА на території України;
- визначати передумови та наслідки депортацій українців із західних областей УРСР та південно-східних областей Польщі, ідеологічних кампаній, їхнього впливу на суспільну свідомість;
- аналізувати політичну діяльність Микити Хрущова, Лазаря Кагановича як провідників союзної/імперської влади в Україні;
- характеризувати науковий/творчий доробок Володимира Філатова, Катерини Білокур, Ніла Хасевича, Олександра Богомольця, Олександра Палладіна, Сергія Лебедєва, Тетяни Яблонської; укласти історичні портрети Йосипа Сліпого, Романа Шухевича.

Розділ 8. Україна в умовах деєталінізації.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- суть хрущовських надпрограм;
- хронологічні межі деєталінізації управління економікою УРСР; дати передання Кримської області до складу УРСР, утворення Українського національного комітету та Української робітничо-селянської спілки;
- прояви дисидентського руху.

Розуміти:

- зміст понять: «відлига», «воєнно-промисловий комплекс», «деєталінізація», «деєталінізація управління», «дисидент», «культ особи», «лібералізація», «раднаргосп», «реабілітація», «російщення», «шієтдесятьники»;
- основні протиріччя реформування промисловості, сільського господарства, соціальної сфери;
- сутність імперської політики російщення України;
- зв'язок між розвитком культури, освіти, науки і внутрішньополітичними процесами.

Уміти:

- встановлювати послідовність подій, пов'язаних із деєталінізацією і лібералізацією суспільного життя, модернізацією економіки, формуванням феномену «шієтдесятьництва» і розгортанням дисидентського, зокрема опозиційного руху, культурним життям;
- використовувати карту як джерело інформації про адміністративно-територіальний устрій УРСР;
- визначати прояви, наслідки політики російщення українського суспільства;
- аналізувати, робити аргументовані висновки щодо політичного, економічного, соціокультурного розвитку УРСР у другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр.;
- обстоювати свої судження щодо розвитку культури у період «відлиги» та зародження «шієтдесятьництва» й дисидентського руху;

– характеризувати науковий/творчий доробок визначних особистостей (Борис Патон, Василь Симоненко, Віктор Глушков, Ліна Костенко, Михайло Янгель, Сергій Корольов); діяльність таких осіб, як Алла Горська, Іван Світличний, Левко Лук'яненко, Ярослав Стецько.

Розділ 9. Україна в період системної кризи СРСР.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні межі випуску «Українського вісника»; діяльності Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод;
- напрями опозиційного руху, методи боротьби влади з інакодумцями.

Розуміти:

- зміст понять: «адміністративно-командна система», «депопуляція», «дефіцит», «застій», «компартійно-радянська номенклатура», «правозахисний рух», «розвинений соціалізм», «самвидав»;
- мотиви активізації дисидентського руху в другій половині 1960-х – на початку 1970-х рр., прояви репресій щодо інакодумців;
- протиріччя розвитку культури.

Уміти:

- встановлювати хронологічну послідовність і синхронність подій, явищ періоду «застою»;
- використовувати карту як джерело інформації про політичне, соціально-економічне життя у період загострення кризи радянської системи;
- порівнювати, аналізувати, робити аргументовані висновки щодо особливостей економічного розвитку УРСР у другій половині 1950-х – 1960-х рр. і в 1970-ті – на початку 1980-х рр.;
- схарактеризувати правозахисний рух в УРСР; – визначати закономірність системної кризи тоталітарної імперії, прояви цієї кризи в УРСР;
- виявляти суперечливі процеси в розвитку освіти, наук, літератури та мистецтв;
- розкрити особливості політичної діяльності Петра Шелеста, обґрунтувати суперечливий характер діяльності Володимира Щербицького як провідника союзної/імперської влади в УРСР; описати творчий доробок/схарактеризувати наукову/творчу діяльність Володимира Івасюка, Івана Миколайчука, Марії Приймаченко, Миколи Амосова, Ніни Вірченко, Олега Антонова, Сергія Параджанова, Наталії Полонської-Василенко; означити досягнення у спортивній/тренерській діяльності Валерія Лобановського; схарактеризувати громадсько-політичну діяльність Василя Макуха, Василя Стуса, Вячеслава Чорновола, Івана Дзюби, Миколи Руденка, Мустафи Джемілева, Олеся Гончара, Петра Григоренка.

Розділ 10. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді СРСР.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

– дати: Чорнобильської катастрофи, ухвалення «Декларації про державний суверенітет України», «Акта проголошення державної незалежності України», Всеукраїнського референдуму і виборів Президента України 1 грудня 1991 р.; особливості функціонування українського андеграунду.

Розуміти:

– зміст понять: «багатопартійність», «державна незалежність», «інфляція», «мітингова демократія», «неформальні організації», «опозиція», «плюралізм», «політика гласності», «політика “перебудови”», «прискорення», «суверенітет»;

– передумови, протиріччя політики «перебудови» і «гласності» в УРСР;

– вплив аварії на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС) на зміни суспільної свідомості, активізацію екологічного, національно-демократичного, антиімперського рухів;

– значення прийняття «Декларації про державний суверенітет України», «Акта проголошення незалежності України»; референдуму 1 грудня 1991 р. як акту підтримки населенням України державної незалежності;

– необхідність відновлення замовчуваних сторінок історії України, відродження пам'яті про Голодомор;

– ціну перебування України в складі СРСР: масштаби територіальних, людських, духовних, культурних втрат;

– закономірності процесів розпаду СРСР як імперії та відродження національної держави України.

Уміти:

– встановлювати хронологічну послідовність і синхронність подій, явищ періоду «перебудови»;

– використовувати історичну карту для реконструкції, пояснення та інтерпретації подій;

– виявляти послідовність і суперечливість змін у політичному житті України;

– висловлювати аргументовані судження щодо спроби державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р., його наслідків в Україні; ролі й місця України в загальносоюзних суспільно-політичних процесах у 1991 р.;

– пояснювати передумови «Революції на граніті» та її вплив на відродження державної незалежності України; передумови, значення відновлення Кримської АРСР;

– схарактеризувати діяльність Вячеслава Чорновола, Ігоря Юхновського, Левка Лук'яненка, Леоніда Кравчука.

Розділ 11. Розвиток України як незалежної держави.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні межі Помаранчевої революції, дати схвалення Конституції України(умови її створення), Тузлівської кризи, проголошення курсу на євроатлантичну інтеграцію;
- основні державотворчі процеси в Україні впродовж 1991–2013 рр.

Розуміти:

- зміст понять: «багатовекторність зовнішньої політики», «дефолт», «євроінтеграція», «корупція», «олігархічна система», «Помаранчева революція», «приватизація», «прожитковий мінімум», «тіньова економіка»;
- історичне значення прийняття Конституції України, запровадження національної валюти, проголошення курсу на євроатлантичну інтеграцію, суперечливі наслідки Будапештського меморандуму;
- чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні;
- значення «Помаранчевої революції».

Уміти:

- встановлювати хронологічну послідовність подій, що відображають процеси державотворення в Україні, синхронізувати їх з відповідними подіями регіональної історії, історії країн Центрально-Східної Європи;
- використовувати історичну карту для інтерпретації та реконструкції подій;
- визначати: 1) основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України в 1991–1998, 1999– 2004, 2005–2009, 2010–2013 рр., 2) ознаки формування олігархічної системи в Україні; 3) суперечності пошуків Україною зовнішньополітичних орієнтирів;
- висловлювати аргументовані судження про перебіг державотворчих процесів; важливість розвитку України як незалежної демократичної держави, її європейської інтеграції, аналізувати основні положення Конституції України;
- схарактеризувати політичну діяльність Віктора Ющенка, Леоніда Кучми, Віктора Януковича.

Розділ 12. Європейський вибір України. Російсько – українська війна.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності студент/студентка зможуть:

Знати:

- хронологічні межі Революції Гідності та російсько-української війни XXI ст., оборони Донецького аеропорту та міста Маріуполь, дати окупації Криму, трагедії біля міста Іловайськ та в місті Буча, широкомасштабного вторгнення військ РФ в Україну;
- основні регіони і місця бойових дій російсько-української війни.

Розуміти:

- зміст понять: «безвізовий режим», «волонтерський рух», «гібридна війна», «денацифікація України», «добробат», «Євромайдан», «злочин агресії» «інтеграція», «кіборги», «колабораційна діяльність», «люстрація», «рашизм», «реімперіалізація», «російсько-українська війна», «русскій мір», «статус кандидата на членство в ЄС», «тимчасово окупована територія», «томос»;
- передумови та значення Революції Гідності;
- необхідність вшанування пам'яті героїв Небесної Сотні та російсько-української війни;
- характер російсько-української війни як справедливої, визвольної для України, несправедливої, загарбницької для Росії;
- псевдореферендуми в Криму та на Донбасі, анексію Автономної Республіки Крим (АРК) та міста Севастополь, російсько-українську війну як прояви процесу реімперіалізації Росії;
- широкомасштабне вторгнення, злочини російських військ в Україні 2022 р. як акт геноциду української нації;
- захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, як обов'язкову умову незалежності;
- роль громадянського суспільства у розвитку української держави та забезпеченні її обороноздатності;
- важливість для України повноправного членства в ЄС і Організації Північноатлантичного договору (НАТО);
- значення міжнародної підтримки територіальної цілісності та державної незалежності України.

Уміти:

- встановлювати хронологію подій російсько-української війни;
- використовувати карту як джерело інформації про перебіг російсько-української війни;
- обґрунтувати на основі аналізу документів злочини РФ як геноцид українського народу;
- визначати передумови, ознаки та наслідки збройної агресії Росії проти України;
- висловлювати обґрунтовані судження щодо можливих шляхів розвитку України в Європі та у світі;
- характеризувати діяльність Петра Порошенка, Володимира Зеленського, інших знакових постатей політичного, громадського, культурного, церковного життя сучасної України (на вибір).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ пп	Назва розділів і тем	Всього годин	Лекції годин	Лабор. годин	Практ. годин	Семін. годин	Самост. годин	Інші години
	1-й семестр							
1	Повторення. Вступ.	2	2					
2	Розділ 1. Україна в роки Першої світової війни.	8	4		2		2	
3	Розділ 2. Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки.	12	10		2			
4	Розділ 3. У боротьбі за українську незалежність.	20	12		2		6	
	Всього за 1-й семестр:	42	28		6		8	
	2-й семестр							
5	Розділ 4. Україна у складі тоталітарної імперії - Союзу Радянських Соціалістичних Республік.	22	18		2		2	
6	Розділ 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Українська політична еміграція в країнах Європи.	5	3				2	
	Всього за 2-й семестр:	27	21		2		4	
	3-й семестр							
7	Розділ 6. Україна в роки Другої світової війни.	22	16		2		4	
8	Розділ 7. Україна в повоєнний період.	10	6		2		2	
9	Розділ 8. Україна в умовах десталінізації.	12	6		2		4	
	Всього за 3-й семестр:	44	28		6		10	
	4-й семестр							
10	Розділ 9. Україна в період системної кризи СРСР.	14	6		2		6	
11	Розділ 10. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді СРСР.	14	6		2		6	
12	Розділ 11. Розвиток України як незалежної держави.	18	8		2		8	
13	Розділ 12. Європейський вибір України. Російсько – українська війна.	21	10		2		9	
	Всього за 4-й семестр:	67	30		8		29	
	Всього за курс:	180	107		22		51	

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самоств. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
1-й семестр						
1	Вступ. Україна і світ на порозі ХХ ст.: основні тенденції соціально-економічного, політичного та культурного розвитку. Формування модерної української нації. ХХ століття у світовій історії. Періодизація історії України ХХ ст.	лекція	2/2		Карта України, Європи, атласи	
2	Розділ 1. Україна в роки Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу (Центральних держав). Головна українська рада. Союз Визволення України. Загальна українська рада. Український національний рух у Російській імперії. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр.	лекція	2/4		портрети історичних діячів, історичні фотографії	опитування
3	Українці в арміях протиборчих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр. Російський окупаційний режим на підвладних Австро-Угорщині українських теренах. Пропаганда супротивних сторін. Життя на фронті і в тилу, стратегії виживання цивільного населення.	лекція	2/6		плакати, історичні документи відео – матеріали з теми	опитування
4	Антиєврейські погроми російської армії в Галичині. Вплив Першої світової війни на світогляд, політичні орієнтири українців та економіку України.	самоств. робота		2/8		повідомлення
5	Перша світова як виклик людському виживанню: жінки у війні, діти-сироти, біженці, військовополонені, скалічені солдати.	практ. заняття	2/10			тематичне оцінювання повідомлення

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
6	Розділ 2. Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки. Причини та рушійні сили Української революції. Українська Центральна Рада (УЦР). Всеукраїнський національний конгрес. Українізація в російській армії. Вільне козацтво.	лекція	2/12			
7	Відносини УЦР із Тимчасовим урядом. I та II Універсали. Генеральний Секретаріат. Збройний виступ самостійників. З'їзд поневолених народів Росії як передвісник розпаду Російської імперії.	лекція	2/14			опитування
8	Прихід до влади більшовиків у Росії: позиція УЦР. III Універсал. Внутрішня та зовнішня політика УЦР після проголошення Української Народної Республіки (УНР). Кримськотатарський національний рух. Курултай і Кримська Народна Республіка.	лекція	2/16			опитування
9	Проголошення в Харкові більшовицької влади та маріонеткової квазідержави УНР (Радянської/Советської). Початок і перебіг першої російсько-української війни. Бій під Крутами. IV Універсал: проголошення державної незалежності УНР.	лекція	2/18			повідомлення
10	Мирний договір УНР із Центральними державами. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Державотворча діяльність УЦР взимку-навесні 1918 р. Формування української громадянської нації. Закон УНР «Про національно - персональну автономію». Конституція УНР.	лекція	2/20			перевірка конспекту, опитування

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
11	Державне будівництво Української Центральної Ради: здобутки і прорахунки.	практ. заняття	2/22			
12	Розділ 3. У боротьбі за українську незалежність. Українська Держава (гетьманат Павла Скоропадського): внутрішня та зовнішня політика. Прелімінарний (попередній) мирний договір Української Держави з РСФРР/РСФСР.	лекція	2/24			опитування
13	Утворення Директорії. Антигетьманське повстання. Відновлення УНР. Акт Злуки УНР і ЗУНР, його історичне значення. Трудовий Конгрес України. Державне будівництво та національна політика. Друга російсько-українська війна. Отаманщина. Реорганізація Директорії УНР. Холодноярська республіка.	лекція	2/26			опитування перевірка конспекту
14	Кримські крайові уряди 1918 –1919 рр. Спроби приєднання Криму до України.	самост. робота		2/28		перевірка конспекту
15	Розпад Австро-Угорської імперії. «Листопадовий зрив». Західно-Українська Народна Республіка: державне будівництво. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.: причини, перебіг та результати. Галицька армія. Єврейський бойовий курінь в УГА. Чортківська офензива. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті.	лекція	2/30			опитування перевірка конспекту
16	Створення маріонеткової УСРР/УССР. Політика «воєнного комунізму». «Червоний» терор. Поразка більшовицької влади в Україні. Денікінський режим на теренах України в другій половині 1919 р., ставлення до	лекція	2/32			перевірка конспекту, опитування

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	нього місцевого населення.					
17	УНР в кільці фронтів: ключові події, герої та результати боротьби за збереження української держави. Армія УНР. Національні меншини в українському війську. Перший зимовий похід Армії УНР. Відновлення збройної експансії більшовицької Росії та окупація теренів УНР. «Червоний імперіалізм». Варшавська угода. Війна УНР в союзі з Польщею проти більшовицької Росії. Здобуття Києва. Контрнаступ більшовицьких армій на Львів і Варшаву. Поразки Червоної армії під Варшавою–Замостям («Диво на Віслі»).	лекція	2/34			опитування перевірка конспекту
18	Поразка Збройних сил Півдня Росії. «Червоний» терор у Криму. Повстанський рух 1920 –1921 рр. Другий Зимовий похід Армії УНР. Поразка УНР. Історичні уроки Української революції та боротьби за незалежність.	лекція	2/36			опитування тематичне оцінювання
19	Розвиток культури у 1917–1921 рр.: освіта, науки, мистецтва. Особливості пропаганди протиборчих сторін.	самост. робота		2/38		перевірка конспекту
20	Міжетнічні відносини в Україні 1917– 1921 рр. Міжетнічні конфлікти, їх наслідки. Антиєврейські погроми. Особлива слідча комісія для розслідування протиеврейських погромних дій при Раді Народних Міністрів УНР.	самост. робота		2/40		перевірка конспекту повідомлення
21	Повсякдення українців у 1917 – 1921 рр.: індивідуальний досвід, стратегії виживання, моральні виклики. Політична і трудова еміграція.	практ. заняття	2/42			
	Всього за семестр:		34 год.	8 год.		

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
2-й семестр						
1	Розділ 4. Україна у складі тоталітарної імперії - Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр. Голод 1921–1923 рр. в УСРР і Криму: причина, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР.	лекція	2/2			
2	Формальний та реальний статус УСРР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських /Советських Соціалістичних Республік. Привласнення союзним центром суверенітету України. Зміни в адміністративно-територіальному поділі УСРР. Утворення Кримської АСРР у складі РСФРР. Впровадження непу в УСРР.	лекція	2/4			перевірка конспекту, опитування
3	Суспільно-політичне життя в УСРР. Ліквідація багатопартійності. Політика «коренізації» («українізації»). «Червоний ренесанс». Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Національно-культурне будівництво національних меншин. Молдавська АСРР у складі УСРР.	лекція	2/6			опитування
4	Згортання непу. Голод 1928–1929 рр. Перехід до планової економіки. Форсована промислова індустріалізація в УСРР. Роль іноземних спеціалістів і технологій.	лекція	2/8			опитування
5	Масові депортації, кампанія з розкуркулення, насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Український хліб на експорт, внутрішньосоюзні ринки. Пропаганда як інструмент підготовки геноциду.	лекція	2/10			опитування повідомлення

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
6	Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни.	лекція	2/12			
7	Політичні процеси кінця 1920-х – початку 1930-х рр. Масові репресії. «Великий терор» в Україні. Биківня, Вінниця, інші місця масових поховань жертв репресій. Прояви «культу особи» Йосифа Сталіна в Україні. Конституція УРСР 1937 року: порушення прав людини за ширмою декларованих свобод.	лекція	2/14			повідомлення
8	Згортання «українізації». «Розстріляне відродження». Посилення російської експансії у сферах освіти, науки, мистецтва. Антирелігійна політика влади та її наслідки. Значення «самоліквідації» УАПЦ.	лекція	2/16			перевірка конспекту, опитування
9	Пасивні і активні форми опору населення УСРР сталінській політиці. Прояви національної свідомості, антиімперські, антирадянські/антисовєтські настрої в УСРР.	самост. робота		2/18		повідомлення
10	Пропагандистський ідеал радянської людини та її повсякденне життя.	практ. заняття	2/20			опитування
11	Розділ 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Правовий статус українських земель у складі Польщі. Політика Польщі щодо «східних кресів» та міжетнічні відносини в Галичині і Волині. Осадництво. «Пацифікація». Економічний розвиток української спільноти в умовах Польської держави. Українська кооперація. Культурно-просвітні і спортивні товариства	лекція	2/22			

	українців. Українські політичні організації. Українське народно-демократичне об'єднання (УНДО). Організація українських націоналістів (ОУН).					
12	Українські землі у складі Румунії. Суспільно-політичне життя. Українська національна партія (УНП). Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. «Срібна земля». Третя спроба утвердити незалежність України в ХХ ст.	лекція	2/24			тематичне оцінювання
13	Українська політична еміграція у Франції, Німеччині, Чехословаччині, Польщі. Державний центр УНР в екзилі: Рада Республіки. Українське товариство приятелів Ліги Націй. Вбивство Симона Петлюри. Табори інтернованих. Українські політичні партії та громадсько-освітньо-культурні центри в екзилі. Періодичні видання: «Тризуб» (місто Париж), «Українське слово» (місто Париж).	самоств. робота		2/26		перевірка конспекту
14	Культурне й релігійне життя на західноукраїнських теренах в умовах іноземного панування.	лекція	1/27			опитування
	Всього за семестр:		23 год.	4 год.		

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
3-й семестр						
1	Розділ 6. Україна в роки Другої світової війни. «Українське питання» в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Радянська окупація Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії.	лекція	2/2			
2	«Радянізація/советизація» західних областей України у 1939– 1940 рр. Масові політичні репресії. Радянські воєнні злочини та депортації. Суспільно-політичні настрої населення. Розкол ОУН. А. Мельник. С. Бандера.	лекція	2/4			перевірка конспекту
3	Передумови, початок німецько - радянської війни. Катастрофічні поразки Червоної армії 1941 – 1942 рр. «Тактика випаленої землі».	лекція	2/6			опитування
4	Депортації німців та інших народів з території України. Інші злочини радянського режиму.	самост. робота		2/8		перевірка конспекту
5	Окупація України військами Німеччини та її союзників. Нацистський «новий порядок» в Україні. Прояви співпраці з окупаційним режимом. Остарбайтери. Військовополонені. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Бабин Яр. Голокост. Геноцид ромів. Праведники народів світу в Україні.	лекція	2/10			перевірка конспекту, опитування
6	Опір нацистським загарбникам. Радянський партизанський рух.	лекція	2/12			опитування
7	Український визвольний рух. Акт проголошення Української Держави. Поліська Січ. Українська	лекція	2/14			

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самоств. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	повстанська армія (УПА). Українська головна визвольна рада. Українсько-польське протистояння.					перевірка конспекту
8	Бойові дії Червоної армії у 1942– 1944 рр. в Україні. «Чорносквітники». Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з України. Відновлення тоталітарного імперського режиму в УРСР. Депортація кримськотатарського народу як злочин геноциду. Депортація інших етносів Криму.	лекція	2/16			опитування
9	Українці у збройних силах країн Антигітлерівської коаліції і держав «Вісі». Внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною. Українське питання на Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни для України: людські, матеріальні втрати.	лекція	2/18			перевірка конспекту, опитування
10	Культура в роки війни. Пропаганда в умовах Другої світової війни. Повсякдення в часи війни: стратегії боротьби і виживання. Вплив війни на суспільну свідомість.	самост. робота		2/20		перевірка конспекту, опитування
11	Дослідження документів та матеріалів усної історії про Другу світову війну.	практ. заняття	2/22			повідомлення
12	Розділ 7. Україна в повосний період. Україна в системі міжнародних відносин. УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН). Участь України в інших міжнародних організаціях. Встановлення кордонів УРСР із сусідніми державами. Переміщені особи з України. Репатріація. Неповерненці. Відбудова промисловості: джерела та ресурси (праця	лекція	2/24			

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	мобілізованих, військовополонених, репатріантів, в'язнів виправно-трудових таборів). Становище сільського господарства. Голод 1946– 1947 рр.					
13	«Радянізація/советизація» західних областей УРСР. Операція «Захід». Національно-визвольний рух у 1944–1950-х рр. на території України. Бій під Гурбами. «Велика блокада» проти УПА. Депортації родин воїнів УПА. Оунівський рух в еміграції. Депортація за «обміном населення» між УРСР та Польською Народною Республікою (1944–1946 рр.). Операція «Вісла». Ліквідація Української греко-католицької церкви.	лекція	2/26			перевірка конспекту, опитування
14	Посилення проявів «культу особи» Йосифа Сталіна в УРСР. Особливості державної пропаганди. Ідеологічні інтерпретації перемоги над нацизмом. «Ждановщина» в Україні. Кампанії боротьби проти «українських буржуазних націоналістів» і «безрідних космополітів». Особливості розвитку культури.	лекція	2/28			опитування тематичне оцінювання
15	Повсякденне життя населення України в повоєнні часи: стратегії виживання. Зміни у суспільній свідомості.	самост. робота		2/30		перевірка конспекту
16	«Війна пішла, а горе залишилось...»: повсякденне життя повоєнних років. Вирвані з коренем. Депортації українців у 1944–1951 рр.: причини, етапи, наслідки.	практ. заняття	2/32			повідомлення
17	Розділ 8. Україна в умовах деєталінізації. Внутрішньополітична ситуація в УРСР. Українці в повстаннях у таборах ГУЛАГу/ГУТАБу. XX з'їзд КПРС. Деєталінізація: зміст, ідеологічні обмеження.	лекція	2/34			перевірка конспекту

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самоств. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	Суперечливість процесу реабілітації жертв політичних репресій. Ліквідація ГУЛАГу/ГУТАБу.					
18	Децентралізація управління економікою. Розвиток промисловості. Становище сільського господарства. Особливості соціальної політики. Передання Кримської області до складу УРСР.	лекція	2/36			перевірка конспекту, опитування
19	Соціально-економічна інтеграція Кримського півострова з Україною. Міграції, зміни національного складу населення. Спроби проведення «українізації». Становище кримськотатарського народу у місцях депортації та його боротьба за повернення на батьківщину.	самоств. робота		2/38		перевірка конспекту, опитування
20	«Шістдесятництво». Київський клуб творчої молоді «Сучасник». Спроби опозиційної діяльності: підпільні групи та організації. Зародження дисидентського руху. Антирежимні виступи. Продовження політики російщення. Особливості розвитку культури.	лекція	2/40			повідомлення тематичне оцінювання
21	Антирелігійні кампанії. Повсякденне життя. Зміни у суспільній свідомості.	самоств. робота		2/42		перевірка конспекту, опитування
22	Входження Кримської області до складу УРСР: міфи та реальність (дослідження документів).	практ. заняття	2/44			повідомлення
	Всього за семестр:		34 год.	10 год.		

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самоств. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
4-й семестр						
1	Розділ 9. Україна в період системної кризи СРСР. Зміни в системі влади. Неосталінізм. Конституція УРСР 1978 р. Наростання економічної кризи. Уповільнення темпів зростання промисловості. Провал Продовольчої програми. Етносоціальні зміни в УРСР. Життєвий рівень населення. Феномени радянського повсякдення: «хрущовки», «дефіцит», «черги». Зміни в суспільній свідомості.	лекція	2/2			опитування
2	Політична діяльність П. Шелеста і В. Щербицького. Вплив міжнародних процесів на ситуацію в Україні.	самоств. робота		2/4		перевірка конспекту
3	Посилення репресій проти української інтелігенції. Активізація дисидентського руху: течії, форми та методи боротьби. «Самвидав». «Український вісник». Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод (Українська Гельсінська група/УГГ).	лекція	2/6			перевірка конспекту, опитування
4	Кримські татари в боротьбі за повернення на батьківщину. Прояви єврейського дисидентського та сіоністського руху на теренах УРСР. Опозиційна діяльність режимові в середовищі інших національних меншин.	самоств. робота		2/8		перевірка конспекту, опитування
5	Особливості розвитку культури. Українське поетичне кіно. Український спорт.	лекція	2/10			
6	Особливості державної пропаганди в Україні: «радянський народ», «радянська людина» та їхні «вороги».	самоств. робота		2/12		перевірка конспекту, опитування

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
7	Український «самвидав»: теми, ідеї, автори.	практ. заняття	2/14			повідомлення
8	Розділ 10. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді СРСР. Політика «перебудови-прискорення-гласності» та її наслідки в УРСР. Масові страйки шахтарів.	лекція	2/16			
9	Проблеми ядерної безпеки УРСР. Чорнобильська катастрофа: передумови, позиція влади, заходи для подолання, наслідки. Вплив на суспільну свідомість.	самост. робота		2/18		перевірка конспекту, опитування
10	Виникнення націонал-демократичної, антикомуністичної опозиції. Утворення неформальних громадських організацій і груп. Українська Гельсінська спілка. Народний рух України за перебудову. Перехід частини республіканської номенклатури на національні позиції.	лекція	2/20			перевірка конспекту, опитування
11	Український андеграунд: кіно, музика і театр кінця ХХ ст. Динаміка суспільно-політичних настроїв населення. Виявлення української національної ідентичності, посилення антиімперських настроїв.	самост. робота		2/22		перевірка конспекту
12	Перші альтернативні вибори (1990 р.). Формування багатопартійності. «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Повсякдення. Особливості розвитку культури і спорту. Відродження релігійного життя. Відновлення Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки (Кримської АРСР). Створення Меджлісу кримськотатарського народу. Спроби союзної	лекція	2/24			опитування тематичне оцінювання

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самоств. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	влади зупинити процеси демократизації, розпаду СРСР Україна під час спроби державного перевороту в СРСР. «Акт проголошення державної незалежності України». Всеукраїнський референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Роль України у розпаді СРСР. Міжнародне визнання державної незалежності України.					
13	Внесок української діаспори у відновлення державної незалежності України.	самоств. робота		2/26		перевірка конспекту
14	Аварія на Чорнобильській АЕС – найбільша техногенна катастрофа в історії людства: передумови, наслідки.	практ. заняття	2/28			повідомлення
15	Розділ 11. Розвиток України як незалежної держави. Державотворчі процеси. Особливості багатопартійної системи. Прийняття Конституції України 1996 р.	лекція	2/30			опитування перевірка конспекту
16	Повернення кримськотатарського народу на історичну Батьківщину. Життя національних спільнот в Україні.	самоств. робота		2/32		перевірка конспекту, опитування
17	Утвердження ринкової економіки. Запровадження національної валюти – гривні. Специфіка приватизації. Становлення, прояви олігархічної системи.	лекція	2/34			опитування перевірка конспекту
18	Демографічна та етносоціальна структура населення України. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Динаміка зайнятості населення. Повсякденне життя. Зрушення в суспільній свідомості.	самоств. робота		2/36		
19	Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Конституційна реформа 2004 р. Основні тенденції	лекція	2/38			

ЗМІСТ ПРЕДМЕТА

№ пп	Назва розділів і тем	Види занять	Кількість аудиторн. годин	Кільк. годин на самост. роботу	Наочність	Форма поточного контролю
1	2	3	4	5	6	7
	суспільно-політичного життя в 2005–2009 рр. Спроби формування авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Харківські угоди 2010 р.					опитування перевірка конспекту
20 - 21	Релігійне життя. Здобутки українців у сфері культури (наука, освіта, мистецтва, спорт). Українці в світі. Українська діаспора в розбудові державної незалежності України.	самост. робота		4/42		перевірка конспекту, опитування
22	Багатовекторність зовнішньої політики України та її наслідки. Вступ України до Ради Європи. Будапештський меморандум. Проголошення Україною курсу на євроатлантичну інтеграцію. Тузлівська криза.	лекція	2/44			опитування перевірка конспекту
23	Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір: виклики і відповіді.	практ. заняття	2/46			повідомлення
24	Розділ 12. Європейський вибір України. Російсько – Українська війна. Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня.	лекція	2/48			перевірка конспекту, опитування
25	Україна в імперській доктрині «русского міра». Гібридна війна Росії проти України. Політичні, економічні, інформаційні та інші засоби тиску на Україну в контексті відродження прагнень Російської Федерації (РФ) до реімперіалізації на теренах колишнього СРСР.	самост. робота		2/50		
26	Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України.	лекція	2/52			перевірка конспекту

	Квазіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР).					
27	Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій. Мінські домовленості. «Норманська четвірка»: внесок у стабілізацію збройного конфлікту. Позиція США та держав «великої сімки». Санкції, накладені на РФ за невиконання Мінських домовленостей.	лекція	2/54			перевірка конспекту, опитування
28	Українське громадянське суспільство в обороні держави. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Участь добровольців-іноземців у збройній боротьбі на боці України. Міжнародна підтримка України в умовах війни.	самост. робота		2/56		перевірка конспекту, опитування
29	Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС. Соціально-економічний розвиток України у 2014–2022 р. Економічні, політичні, судовоправові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ). Президентські вибори 2019 р. Обрання Володимира Зеленського Президентом України. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України.	лекція	2/58			перевірка конспекту, опитування
30	Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток культури – української та національних меншин. Ствердження української громадянської ідентичності.	самост. робота		2/60		перевірка конспекту, опитування
31	Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Збройні сили України (ЗСУ), Національна гвардія, територіальна оборона,	лекція	2/62			опитування

	громадянське суспільство та влада в обороні країни. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Ленд-ліз. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Рух Опору на тимчасово окупованих територіях. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї. Біженці та вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС.					
32	Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації. Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.	самост. робота		3/65		перевірка конспекту, опитування
33	Stand with Ukraine. Міжнародна підтримка України у боротьбі проти агресії Росії.	практ. заняття	2/67			повідомлення
	Всього за семестр:		38 год.	29 год.		

Викладач:

Інна КАЛИТА

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНОЇ ТА МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

№ пп	Назви підручників, посібників, довідників та інших навчально-методичних видань
1	Власов В. С. Історія України (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти/ В. С. Власов, С. В. Кульчицький, О. Є. Панарін. – К., 2023. – 315 с.
2	Власов В. С. Історія України (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / В. С. Власов, С. В. Кульчицький, О.Є. Панарін. – К., 2024. – 322 с.
3	Гісем О. В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. – Х., 2018. – 240 с.
4	Гісем О. В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. – Х., 2019. – 288 с.
5	Власов В. С. Історія України: комплексне видання/В.С. Власов, С.В. Кульчицький, О.Є. Панарін. – К., 2021. – 416 с.
6	Кульчицький С., Власов В. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів. – К., 2020. – 528 с.
7	Морозова Н., Харківська Н., Егве Я. Історія України. Візуалізований посібник. – Х., 2021. – 136 с.
8	Лебедева Ю. Г. Історія України: комплексна підготовка до ЗНО/ Ю. Г. Лебедева. – К., 2020. – 336 с.
9	Війна і міф. Невідома Друга світова/ І. Бігун, С. Бутко, В. В'ятрович та інш. – Х., 2022.
10	Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України: К., 2021. – 432 с.
11	Патриляк І. Перемога або смерть: український визвольний рух у 1939-1960 роках. – Х., 2015. – 512 с.
12	Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – Х., 2018. – 496 с.
13	Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу. – Х., 2019. – 512 с.
14	Сорока Ю.В. 100 важливих постатей України/ Ю. В. Сорока. – Х., 2021. – 205 с.